

15. aastakäik

F. Kreuzwald ein
Eesti MSV Riiklik
Raamatukogu

1916

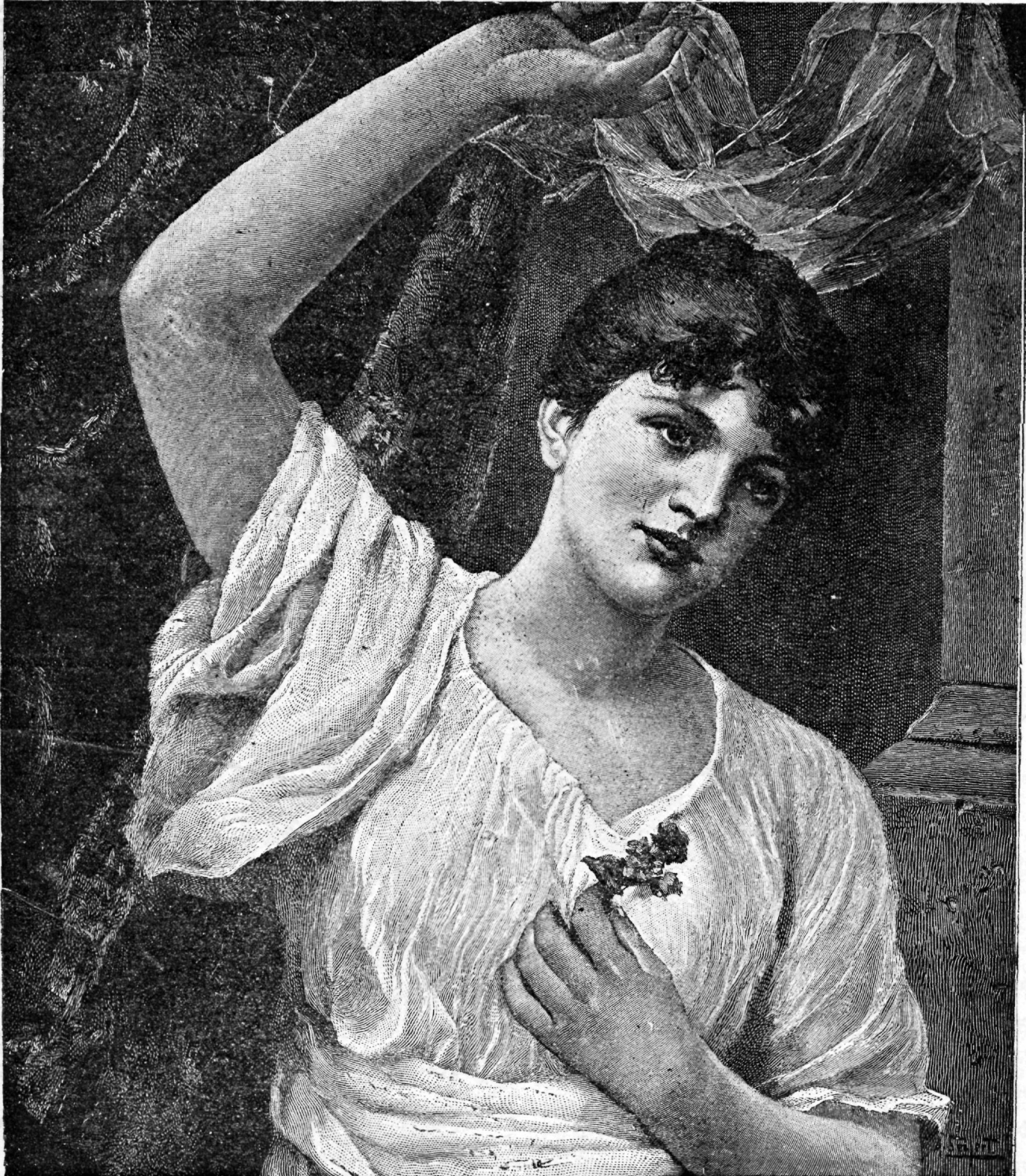
Uksti number 15 top.

Meie Mats

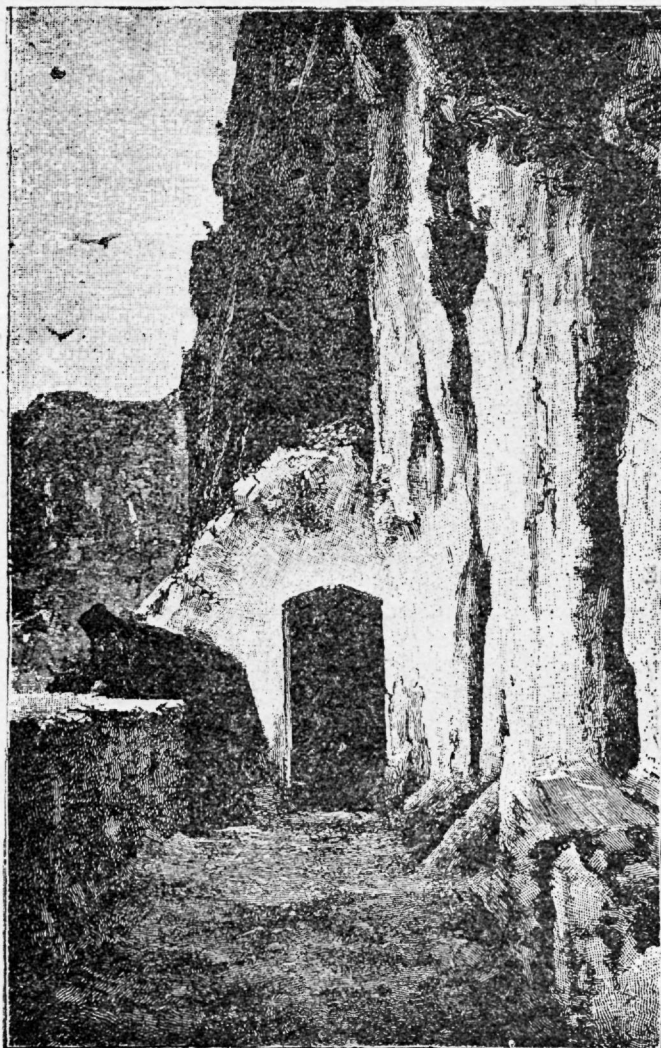
Nr. 112

Laupäeval, 8. (21.) oktoobil, 1916.

Nr. 112.

27. september 1916. Wiimane terwitus lahtuwatele maakaitsewäelastele.

Matpela koobas.

Proua Leeni lahutus.

Ewald G. Seeligeri lõbus roman. (Järg 11.)

„Kudas mõid sa seda minuist arvata!“ wandus Fritz ja tõstis käe üles. „Ma ei ole veel ita nii tõsine olnud kui täna, sest sellest oleneb mu eluõnn!“

„Kui Semmelhack eluõnnest räägib, siis ustake teda juba,“ pistas tädi.

„Kas sul minu vastu siis kõige vähemalki kaastundmust ei ole?“ ohkas Fritz ja lõi endale rinna peale. „Mina pean siin koridoris istuma, kuna sul ometi kolm ilusat tuba on.“

Nüüd läts Thella-tädi süda haledaks. Fritz tohtis palitu ära mõtta ja sohvale istuda.

„Kas süüa ka tahad?“ küsis tädi, kuid pillaw kortis ei kadunud ta suunurgast.

„Oh,“ ohkas Fritz, „lase aga lauale tuua, dige head ja dige palju!“

Fritz idi ja sõi hoolega, kuni tädi pillaw kortis kadus. Helenest ei olnud esialgul juttugi.

„Kas tohin nüüd sigari põlema panna?“ küsis Fritz ja panigi sigari juba suitsema.

Tädi fortjutas ainult nina ja ei ütelnud midagi.

„Nii siis, kallid tädi,“ algas Fritz suitsu pahvibes, „tahan ma sinu vastu dige awalik olla. Muidugi oleb sa uudishimuline. Kõigepealt: Tillo-onu elab toredaste, ei joo enam rummigi!“

„Sa hakkad juba jälle waletama!“ ütles tädi kulmufi librutades.

„Wale moodi näeb see wälja küll,“ naeris Fritz, „see on dige. Kuid tõsi see on nagu 2 lord 2 on 4. Ja kui teda nüüd rabandus tabaks, oleks see ka dige. Mina pärisin ta raha ja sina aitskõid mind Helenega jälle ära lepitada.“

„Niisugused mõtted jäta maha,“ wastas tädi. „Ja kui ma seda tahotaki, Helenel on oma pea otjas, nüüd weel enam kui ita enne!“

„Ma ütlen ju: kui!“ wabandas Fritz. „Kuid seda pole sugugi weel uskuda. Sest Guteknechi mõõduandwate arstide arwates elab Tillo-onu vähemalt 90 aastat wanaks.“

„See on tubli!“ tähendas tädi.

„Ja et ta enam ei joo,“ iattas Fritz, „sellejuures on ainult teegi proua Detleffen süüdi, kes ta sanatoriumis elab. Ja kõige imelikum sellejuures on, et ta onu mitte sugugi joomist jätma pole manitjenud — ta ainus sealolek on selle imeteo korda saatnud.“

„Kuid see lohtub taft proua Detleffeni lahkumisega jälle,“ waidles tädi.

„Do, siis eksid selle daamiga wäga!“ wastas Fritz sädiste. „See on wäga mõistlik proua Bremenist, lest wõib lahutatud, seda ei tea selgeste, peen, tore-punafed juukfed, aga mitte wärwitud, tena kui amerikklane Pariisist!“

„Koh, neid daamisi ma juba tunnen!“ ütles tädi põlglikult.

„Kuid nüüd tuleb kõige imelikum asi!“ pajatas Fritz edasi ja kaalus oma sõnu kui teemantisi. „See daam on nii wäga sinu Helene Semmelhackiga, sündinud Schneverkingiga sarnane, et ma proua Detleffeni ja Helene wahel enam wahetki ei leia.“

Thella-tädi nagu tardus.

„Mis ja selle tohta nüüd ütled?“ küsis Fritz ilmsüütalt.

„Sa oled loll!“ wastas tädi ja filmitfes teda.

„Wahjatas!“ naeratas Fritz wargfelt. „Kuid parata ei saa ma sinna midagi.“

„Nagu lollid ütsti parata ei saa, et nad lollid on,“ wastas tädi torlawalt.

„Sina arwad seda siis lolluseks!“ ütles Fritz. „Kuid sul on ka mõimalus mind sellest lollusest terweks teha. Ütle mulle, kus Helene on, ja ma reisin kohe sinna ja filmitfen teda laugelt. Ma ei näitagi ennaft ega räägi temaga ka. Ma wannun seda julle. Ja kui ma näen, et ta tõeste mitte Dusterodes ei ole, siis saan kohe jälle terweks.“

Tädi Thella peas wuras teatud westkiratas ringi

„Kudas mõisid sa ometi selle mõtte peale tulla?“ hüüdis ta segaselt. „Mis peals Helene Dusterodes tegema? Semal on küllalt põhjust sinna mitte minna!“

„Seda olen minagi endale kümmetuhat korda ütelnud!“ hüüdis Fritz otse hõisates, et tädi südames sellesama keele oli helisema pannud. „Aga kas usud, et see midagi aitas? Niipea kui proua Detleffeniit nägin, olid kõik põhjused läinud. Ja ma lasen ilma filmapilgutamata oma nina ära lõigata, kui Helene Dusterodes ei ole.“

„Tema ei ole mitte seal!“ ütles tädi. „Ta on hoopis teises kohas.“

„Siis ütse seda, kallid tädi!“ hüüdis Fritz meeleheitlikult, langes tädile kaela ja suudles teda. „Ütle mulle, kus ta on! Sest mina armastan seda proua Detleffeniit, tähendas: Helenet! Ja kui tema see on, ei lase ma ennaft temast ita lahutada, mingi wõi maailm huffa!“

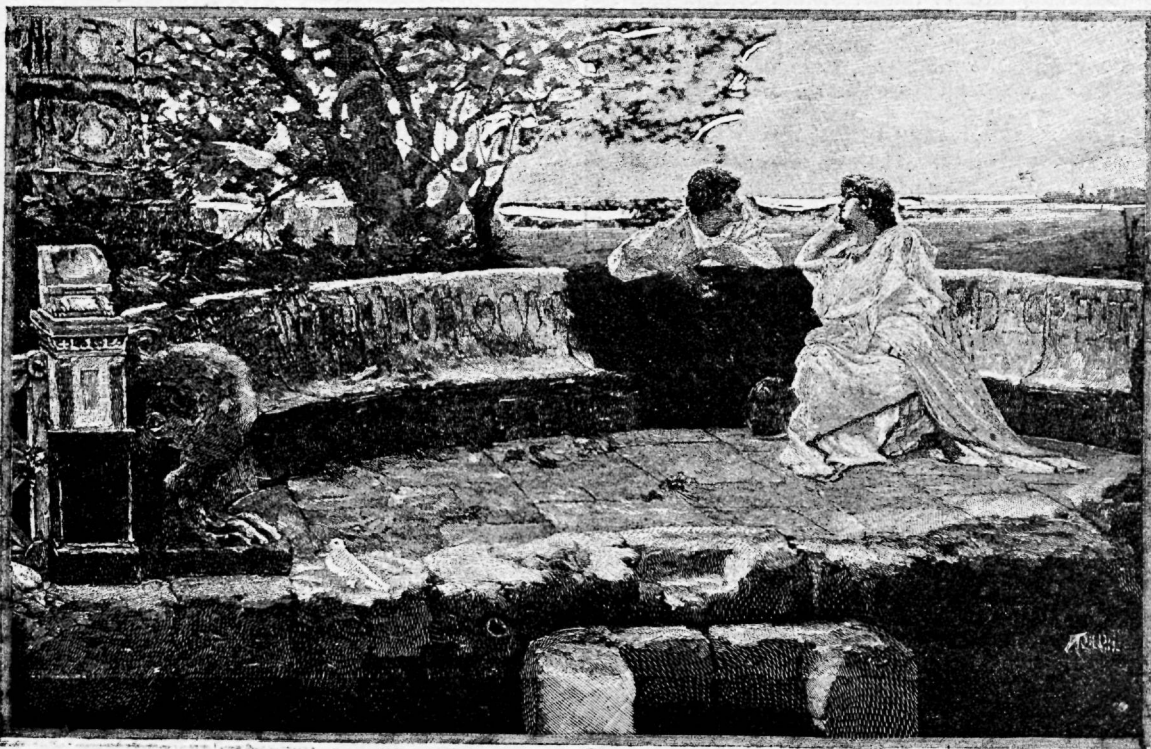
„See kõik on lollus!“ hüüdis tädi, kes niisugusti ilutsemist ei sallinud. „Helene on Berlinis ja astub seal ligemal ajal teatris illes.“

„Astub illes!“ ütendas Fritz ja ajas filmad pungi. „Teatris — ilma minu lubata!“

„Sa unustad ära!“

„Aga ta ei olegi ju Berlinis!“ rõõmustas Fritz. „Tema mängib Dusterodes.“

„Kuid eita sain ma tema käest Berlinist kaardi!“

Shtusel'tunnil.

"Tõeste? Kuid sest pole midagi. Seda saab teha. Loll ta ju ei ole. Näid anna adress ja mina sõidan wiimata Berliini."

Tädi pidi ta tahtmise täitma ja tõi Helene kaardi, mille Fritz lennul ta käest ära kiskus. Siis nägi ta kummuti peal Helene pildi ning pistis selle sõnalaukumata taskusse.

"Mis siis see tähendab?" waidles tädi pahaselt.

"Kogun süüdistuse materjali!" wastas Fritz ja tormas minema.

Kaks tundi oli tal veel aega. Neid tahtis ta hästi tarwitada. Aniturul lippas ta Dr. Bausneiti ulfest ilma loputamata kisse.

"Mina ei lasse ennast lahutada!"

"Kellega on mul au rääkida?" küsis adwolat ja walis endale kirjutuslaua barrifadiks.

Fritz nimetas oma nime.

Dr Bausneiti hakkas aimama.

"Aha!" ütles ta ja lastis endale aktid tuua. "Teie ei taha ennast lahutada lasta? Selles asjas on teie proual teine arwamine. Ja õnne teil ei ole. Nädala pärast on esimene tähtaeg. Kutsu on juba teel."

"Mina nõuan edasliikumist!" seletas Fritz südilt.

"Kubas soomitel!" wastas adwolat õlgu kehitates. "Selle läbi wenib asi pikale, kuid õigus jääb ikkagi õiguseks."

"Eks ma seda veel näel!" waidles Fritz. "Pealegi wiibib mu abikaasa jälle minu juures."

"Mist!" hüüdis adwolat lohkudes. "See on uudis. Teie abikaasa on Berlinis."

"Õnne!" naeris Fritz. "Näid on ta Dusterodes ja meie oleme üks hing ja üks süda."

"Õdimata!" ütles doktor Bausneiti kõrkudes. "Mina sain tema käest Berlinist alles eila kirja. Teie kas effite wõi olete mõne kruwi kaotanud. Wiimane arwamine ongi wist kõige tõelikum ja selle tähendan kohe üles. Waimuhaigus on kõige parem lahutamise põhjus."

Fritz langes looka. Kindlus kadus tal. Luba käis ringi. Waewaga suutis ta tooli juurde saada. Dr. Bausneitile läks see südamesse.

"Loibuge!" rahustas ta. "Need on närwid. Tõepoolest näitate närwihaige olewat. Sõitke Dusterodesse tagasi ja kõnelege oma sealse asja-ajajaga."

"Tänan!" wastas Fritz ja tõbas trepist alla.

Pooltundi hiljem astus ta politseikontorisse.

"Ime!" hüüdis kontoriülem. "Saab teid jälle näha. Puhkuseaeg on juba ammu mööda. Meie ootajime juba teid."

Fritz läks politseidünni jutule.

"Noh, herra Semmelhack," ütles see, "teie näete õige wäsinud wälja. On teie perekonna asjad jälle kord joones?"

"Oh eil" õigas Fritz. "Ei tea isegi, mis neist veel saab."

"So, so, ja kudas käib teie proua käsi?"

"Tänan, häst! Tema on ta Dusterodes."

"Ja oma käsi!"

"Aa häst!"

"Ja nüüd tahate puhkuse pikendust? On kahelkasti päewast küllalt!"

Fritz nitutas pead ja lahkus.

Ta kirjutas oma mahajäetud pulbil uue palwetirja ja istus tund aega hiljem Berliini kiirrongil. Mida laugemale ta Hamburist jõudis, seda paremaks läks ta tuju. Ja kui ta pärastlõunat Berlinis wakkalist lahkus, keerutas ta juba leppi. Kurfürstendammit õige numri leidmine polnud raske. Majawalitseja juhatas ta teisele korrale. Ülse peal seisis: "Cilli Wengart"; see oli talle nagu tuttaw. Kui ta sõrme kellanõõbi peale wajutas, kostis seest kõle, teraw kõlin.

Tore daam awas. Ta ütles oma nime ja nõudis oma abikaasaga rääkida.

"Fritz, oled see sina?" hüüdis Cilli üleannetult ja tahmas ta laela ümbert ilma pikema jututa kinni. "Kas

ja mind siis enam ära ei tunne? Mina olen ju sinu Helene, kellest sa, wilets waim, ennast tahad lahutada lasta.“
 „Stka taja, itka taja!“ naeris Fritz, ruttu toibudes.
 „Misu annan ma sulle juba, sest et sa üsna kena liblikas oled, aga Helene on sinust ometi tuhakkorda ilusam. See on kindel!“

„Noh, nii meeldid sa mulle weel enam!“ naeris Cilli Bengart ja tõmbas ta tupp, kus ta teda tee ja lookidega kostitas.

„Kas siis Helene siin ei ole?“ küsis Fritz rahutult.

„Mina ütlen, las' ta lippab!“ pööras Cilli kõrwale ja ähwardas teda näpuga. „Ra minuga saad sa üsna õnnelikuks. Sest mina olen juba mitmed õnnelikuks teinud. Tõepoolest! Mis sa mind siis nii lolliste wahid, loll poisj!“

„Aga minu juures on see palju raskem kui teiste juures!“ ütles Fritz rahuliku üleolekuga. „Ja kui Helene enda tõeste lahutada lasab, siis jään ma poisimeheks!“

„Kes räägib siis abielust!“ naeris Cilli kõlawalt. „Ufud ja siis, et ma sulle lähen? Niisuguseks ära sa ennast pea. Mina olen juba wüstrifrooniga tagasi liikunud.“

„Kus on siis Helene?“ küsis Fritz uueste ja waatas ringi.

„Ah nii!“ naeris Cilli ja walas tale teed. „Sina otssid Helenel Tema on reisil.“

„Hml!“ tegi Fritz, sest ta oli huuled palawa theega ära põletanud. „Wõi siis reisil — see on tore!“

„Sõitis ühe sõeparuni seltsis Monte-Karlosel“ ütles Cilli ja hirwitas kui saatana. „Tahtis siin üles astuda, aga mina laitsin selle ära.“

„Tõeste?“ hüüdis Fritz õnnelikult. „Ma tänan sind. Seda ei unusta ma sulle ial!“

„Lollus!“ tõrjus Cilli. „Sa imestad, mis nüüd tuleb. Siis tahtis ta Hamburki tagasi sõita. Kuid ta selle laitsin ära. Niisugusest peasest! Ja siis sõitis ta Monte-Karlosse.“
 „Siis pean tale sinna järele reisima!“ ütles Fritz ja tahtis toolilt püsti karata.

„Sellest pole sul palju kasu, mu armas!“ rahustas teda Cilli. „Kui ta üleüldse seal on. Tahtis mõnda rikast amerikklast õngitseda. Kuidas, selle õpetasin tale siin kätte. Ja üleüldse — ta võib neib iga sõrme jaoks kümme saada! Ja et ta kord sulle läks, sellest ei saa ma weel praegugi aru!“

„Mina ka mitte!“ tunnistas Fritz ausalt. „Kui ma teda nii Dusterodes näen, ei suuda ma sellest aru saada. Sest midagi filmapaistwat mul ju ei ole.“

„Suurepäraline!“ hüüdis Cilli ja wäherdas kui kass puhelawal. „Sa jooksid siis Dusterodes ringi? Oled ja hulluts läinud? Ja just seal, kuhu inimesed lähewad, tel mõni kruuw puudub. Ja mis ta seal teeb? Tahab wist sinuga lepitust? Kuna ometi just sina see olid, kes temast lahtu tahtis minna? Loll ja oled ja lolliks ja jääd.“

„Sul on õigus!“ ütles Fritz üllatatult. „Täieste loll olen ma. Ja Helene on tõeste Monte-Karlos?“

„Kui ta mitte jälle Berlinis ei ole,“ naeris Cilli walatult. „Tead, mul on suurepäraline mõte. Läheme Kempinski kohwimajasse, wahest tabame teda seal.“

Kuid seal teda ei olnud. Cilli lõbutses kuninglikult ja tal oli umbes kesköösel wäike kilt peas. Aga ta jäi selle juure, et Helene Monte-Karlosse sõitnud.

Fritzu pea wajus nõrgu. Tal polnud wähematki lusti pimedast peast ringi sõita. Ühuste wingerdas ta hing kahtluse mao käes. Autos wiis ta Cilli koju. Cilli suudles teda mitu kord palawalt ja õelikult. Kui ta wiimaks majakke lahti sai, palus Fritz weel kord sulatõtt ütelda, kus Helene oleks.

„Ütlen sulle ainult üht,“ naeris Cilli, ja wõttis tal kõrwast kinni. „Sina oled tõige suurem ees, teda ma tunnen!“

Siis lõi ta ukse kinni ja Fritz seisis Berlinis niisama targalt kui Dusterodes teele tulles.

Ruugil suures karawansarais Potsdami platši ääres sängitas ta oma walu pehmele matraksile. Monte-Karlosse sõitu ei tulnud tal uneski meelde. Seesmine hääl ütles tale selgemine kui ial enne, et Helene ainult Dusterodes wõis olla.

XV.

Tillo-onu rõõmustas, et Fritzust mõneks ajaks lahti oli. Sest see poisj oli tale tülitawaks saanud. Mis wõis siis proua Detleffen parata, et tal Helenega sarnasust oli!

Tillo oli tema seltsis wäga õnnelik. Proua Detleffeni naer soojendas teda. Ja Tillo hakkas äkitselt oma wälimuse eest hoolitsema. Ta ostis moodsa kaelasideme ja kandiski seda. Ra seesmiselt parandas ta ennast. Juba hommitul woodis mõtles ta meelitusi wälja, mida ta päewajooksul proua Detleffenile tahtis ütelda.

Kui Fritz hommitul ei ilmunud, hakkas Tillo-onu ometi ju kartma. Nähtawaste oli poisil mõni kruuw tõeste ju lahtiseks kulunud!

Tillo-onu ootas lõunast rongi. Hoolega wahtis ta uulitsale. Proua Gerstenberger tuli tale seltsiks. Ra peamees tuli nende juure. Niisama majoriproua, kes ehmatusest juba toibunud. Nagu löwi walmis kargama, seisis patju jalata warjus Gottlieb Tõle.

Wiimaks ilmus proua Detleffen rohelistes kalewikleidis, walge päewawari käes. Nagu wari järgnes tale wäike leitnant.

„Teie ootate wististe oma wennapoega?“ küsis proua Detleffen Tillo-onult, kes sügawa kumarduse tegi ja suuril filmil ta imetoredaid riideid flimitses.

„Ah, minu armas!“ ohlas majoriproua elegilikult ja kaisutas teda emalikult. „Räete wälja nagu elaw murueidetiitlar. Wististe ei ole ilusamat daami siin weel olnud!“

Proua Detleffen punastas wähe, kuid meelitus tagasi liikata ta ei saanud, sest majoriproua rääkis juba edasi.

„Mis teil dieti on?“ ehmineris ta. „Räete ju wälja kui diifew elu ise.“

„Mul ei puudu dieti midagi!“ tunnistas proua Detleffen filmi üles lüües. „Juba siia reisisdes kosusin. Nüüd juwitan siin ainult.“

„Jaah!“ ohlas majoriproua. „Dusterodes on taewalik. Siin tahatfin surragi.“

„Head isu!“ ütles proua Gerstenberger ja Tillo-onu naeris nii waljuste, et jälle kest seltskonda sattus.

„Teie wennapoeg ei tule itka weel?“ küsis proua Detleffen.

„See õnnetu inimene!“ ohlas onu.

„Sa on lihtjalt kardetaw!“ otustas majoriproua. „Daamibega ei tehta niisugust nalja. Ja weel sanatoriumis!“

„Tema ei mõtelnud seda nii pahaste,“ taitses Tillo-onu soojalt. „Ja mis hiiresse puutub, mina seda ei kartnud! Mina mitte! Ja proua Detleffen ka mitte! Meie ei ole ju sõjalaste litigist!“

Leitnant ajas rinna filmanähtawalt ette ja waitis.

„Ja mina!“ hüüdis proua Gerstenberger lõbuga. „Mina ei hüpanud mitte toolile ega näidanud ka oma sukki!“

„Nii oligi parem!“ hüüdis Tillo, wiisakuseta kui paiuti peal elaw kapten.

Seal seisis äkitselt Fritz Semmelhack kest nende seas ja keerutas lõbusalt oma kübarat.

„Tere, herrased! Olen reisil tagasi!“ teatas ta kumardades. „Fritz Semmelhack, miljonite pärija ning kriminalist!“

Waht oli ta juba ära näinud ja ligines nüüd waitiselt.

„Kus sa siis dieti olid, wõllaroug?“ kirus Tillo.

„Rogusin materjali!“ wastas Fritz liihidalt ja löi põue peale, kus Helene kiri ja päewapilt olid. „Tõendawat materjali!“

„Et loll oled?“ küsis Tillo-onu. „Seda usume nii samagi.“

„Ei, tõendusmaterjali, et proua Detleffeniga abielus olen,“ hüüdis Fritz lähemale astudes.

See tunnistas kullus kui pomm kest seltskonda. Majoriproua wajus laua taha ja andis wahile märku. Peamees tõusis üles ja toetas ennast wärisewatel kätel tooli toe peale. Tillo-onu ajas suu lahti, nagu tahaks ta lendawaid talu püüda. Ja proua Gerstenbergeril kullus käsitott maha. Waht aga sihtis ju krõnkis kätel Fritzju luuekaeluse poole. Wõitlusewalmilt seisis wäike leitnant tagapool.

Minult proua Detleffen ei awaldanud mingisugust rahutusemärki. Ei naeratasti ja näitas oma walgeid hambaid, milles ühtki plombi polnud.

"Helene! on karwapealt niisugused hambad!" käis Fritzul läbi pea.

"On aga sel inimesel sõnad!" ohtlas wiimaks proua Gerstenberg ja püüdis asjata oma käsitaskut üles tõsta.

"See lähed ju liiale!" müristas Tillo-onu, nagu oleks tale teegi ettewaatomatast konnafilmade peale astunud. "See on ju otse haawamine!"

"Urge pahandage, herra Semmelhack," ütles proua Detleffen rahulikult. "Meie teame ju kõik, kes meie ees on."

"Raine!" hüüdis Fritz, jõllitas filmi nagu kurjategija näitelawal ja tõstis käed üles. "Ära tee mind oma saatatse mänguga hulluks!"

Nüüd pani proua Detleffen päewawarju kottu ja hoidis ta nagu mõõga käes.

"Nii siis: suu lahti, kui teie proua Helene Semmelhack ei ole!" kifendas Fritz wõidurõõmsalt edasi. "Jätke oma kallid sugulased, proua Detleffen sündinud Schneckerking! Tehke mind minu kahtlusest terweks! Häwitage ära see pimedus, mis oma ümber olete loonud!"

"Noh, see lähed minu arwates ometi liiale!" hüüdis proua Gerstenberger ja astus wahela. "Mispärast peab see daam teie perekonnaliikmed wõitlewa peale määrima? Eõõge parem oma wõileib kuiwalt ära todi määrige sinna margarini peale!"

See nali lahendas põnewuse.

"Muidugi!" kiitis majoriproua. "Minge meie filmist, wa hiirepüüdja!"

"See, et kaob!" wihastas Tillo-onu. "Muidu jätau ju pärandusest ilma!"

Nüüd kahmas waht Fritzul käewarrest kinni.

"Tulge kaasa!" ütles ta lahteste. "Herra Dr. Nörenberg ootab teid juha!"

Fritz ei halanud wastu. Ja jõudis nii kõnetuppa.

"Teie teete meile palju muret!" ütles Nörenberg. "Kas ei taha teie meile oma saladusi awaldada? Enne me sihile ei saa."

"Muidugi!" wastas Fritz ja näitas tale Helene pildi ja kirja ette. "Siin on tõendus, et täitsa tart olen. See on minu naise pilt ja siin ta käel. Wististe on teil temalt midagi kirjalikku."

Dr. Nörenberg waatas kõigepealt pilti.

"Teatud sarnasus on olemas," ütles ta.

"Noh, waadake!"

"Aga ainult teatud!" otustas arst. "Selle peale ei maksa toetada."

Siis foris ta akti ja wõttis sealt proua Detleffeni kirja. Selle kiri oli otse wastand Helene kirjale. Fritz wahitis neid ja lükkas siis proua Detleffeni oma kõrwale.

"Selle on ta kirjutada lastnud!" tõendas ta.

Dr. Nörenberg pani tale supelustwiitungi ette, mis proua Detleffen alla kirjutanud. Jälle needsamad waresjalad!

"Ta kirjutab meelega nii!" otustas Fritz. "Niisugune on ta siis. Weel hullem kui arwasin!"

"Hm!" tegi doktor Nörenberg ja sasis oma ilusat habet.

"Jätkagi ei taha teie sellest arwamisest loobuda? See on tõepoolest väga kahetsemisewäärt!"

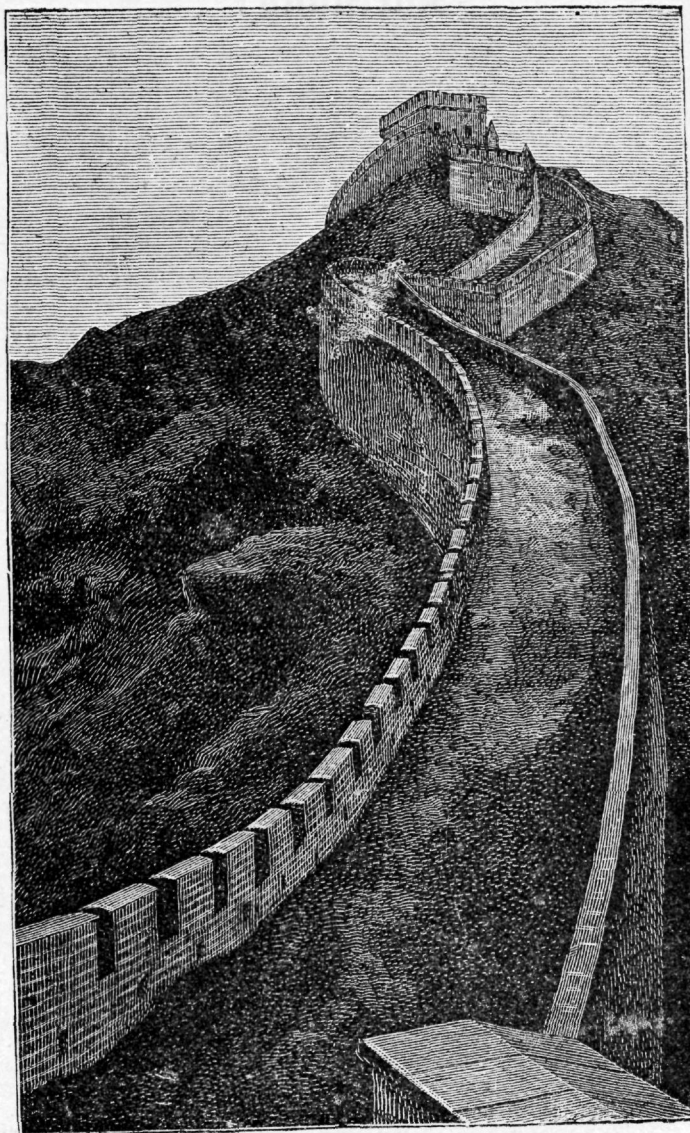
"Kui ma taft loobusin, oleks sellest kahju!" wastas Fritz pahaselt. "Mulle ütleb siisemine hääl, et mul õigus on!"

"Seal ta nüüd ongi!" ütles doktor Nörenberg ja wõttis ta wastu istme. "See siisemine hääl just ongi see ettekujutus, mis teie siise on juurdunud. Aga ütleme, teil oleks õigus. Proua Detleffen oleks tõeste teie abikaasa. Miks olete siis nii meelil? Mõtlege, mis hiirega tegite!"

"Minu abikaasa nimelt hiiri ei kardad!" seletas Fritz naeratahes. "Ja sellepärast tegingi katset."

"Mis muidugi luhta läks!" jattas doktor. "Kuid see seletus on vähemalt selge. Kuid mis ütlete selle kohta, kudas wahiga ümber käisite?"

"Ta ei lastnud mind ju filmast!" hüüdis Fritz. "Ja mina pidin Hamburki tõendusi tooma sõitma."

Hiina suur müür.

"Ja teie ei saanud oma abikaasaga Hamburis mitte kottu?"

"Ta olla Monte Karlos!" naeris Fritz. "Ahaha, Monte Karlos!"

"Siis sõitke sinna!"

"Aga ta on ju siin!"

"Mäete nüüd! Ütleme, proua Detleffen oleks teie abikaasa. Kuid mõtelge pisut edasi. Kui kaua etendab ta siis seda osa?"

"Raua mitte!"

"Üsna õige!" kinnitas doktor Nörenberg. "Nii siis oodake ära. Näidake, et mõistlik olete. Pidage majatorast kinni. Küllap selgib peagi, kel õigus on. Mina tean, et mõistlik olete, seda wõin teile rahulikult tunnustada. Minult tasakaalu olete kaotanud. Mina teie asemel paneksin proua Detleffeniit küll tähele, aga ainult seltskondlikkudes piirides, mida kui sanatoriumi wõõras peate austama."

(Särgneb.)

Närtsiinud!

"Ma tunnen, mu viimane tund on lõõnud! Ma olen armastanud, lootnud ja kannatanud — ja nüüd — veel mõned tunnid, ja kõik on lõpetatud. . . Minult üks soov on mul — kas Sa kuuled? Minult üksainuke — veel kord Sind näha — veel üks kord Sind oma walutawa südame vastu suruda. Ma ootan kuni Sa tuled — sest, Sa pead tulema oma õnnetu Lucy juure.

N. B. Sa tead küll — rue de matin de Charité."

Oskar von Waldau kargas ühe hüppega toolilt üles ja kõndis rahutumalt toas ümber.

Ta vihastas.

See oli tõeste rumal — tema tahtis teda veel korra näha. — Ja, taewa pärast, mis jaots siis? Armastas ta teda ikka veel?

Tema oli seda juba ammugi lõpetanud, ja siis . . .

Ta käis veel mõned korrad edasi tagasi, istus siis kirjutuslaua taha ja algas:

"Minu väike Lucy!

Mina . . ."

Ta pild, walged sõrmed wäriseb närwilitult — ta ei saanud enam edasi. Mida pidi ta dieiti kirjutama? Kärsitult wistas ta sule käest ja idusis ülesse.

"Ei jää muud üle . . . ma pean minema . . ."

"Lucy Haller? Teisel korral, kuues saal, kahelkateistkümmes woodi!"

Charité uksehoidja wistas märkusteraamatu wihaselt kinni.

Oskar von Waldau lastis ühe hõbetiiki mehele peosse libiseda, kes ta ees niid sügawaste kumardas ja sammus pitaldoste sammudega trepist ülesse.

Rõhuwa tundmuslega astus ta läbi poolpimedade koridori ja waatas tähelepanes wäikeid silbilesti ülewal uste peal.

Kuues saal — ta wajutas ukseleingi peale — kuid läks hull aega enne kui ukse awas. . .

Pats farboli õht tõi tõi juurt ruumi, kus kõik oigas ja hädaldas, Waldau jäi — kõle neid kahwatanud, walust moonutatud nägusi nähes, nagu kinni kaswanud seisima. Ta kogus ennast alles siis, kui halastajade uudishimulit pill ta peal peatas. Rohkem tuitudes kui läies läks ta kinnipigistatud silmadega üle järele, läbi arutu pika woodite rea, kust tale haigusest kurnatud näod otse wahtisid.

Kahelkateistkümmenda woodi ees jäi ta peatama. Jah, see oli tema — Lucy Haller — tema Lucy, kes teda ükskord nii wäga armastanud! Aga kuidas nägi ta nüüd wälja? Waerwalt tundis ta teda veel ära! — — —

"Lucy!"

Selle häälekõla juures ajas neiu ennaft ülesse.

"Oskar! . . . Oh, ma teadsin ju — et — ja — tu — led — tulema — pead" . . .

Selle juures wärises ta väike kahwatanud huultega suuke ja ta sinised silmad olid täis õndsust.

Ta pill puuris ennaft teise filmadesse — ja nüüd — ta nägi päris selgeste, kuidas Oskar oma pea pisut allapoole kumardas, kui ütles ta temale armastuseõnu — nagu kord . . .

Sügawa õhtega langes ta siis jälle patjadesse tagasi. . .

Siis tõstis ta pisut pead — tahtis rääkida, aga peale tulew nõrkus surus ta jälle tagasi woodi . . .

Külli aega walitfes sügaw waitus.

Waldau soowis ennaft siit kaugele — ta ei teadnud mis ta pidi tegema, jegaselt keerutas ta wurrust ja otfis sõnu.

"On sul walu?" sai ta wiimaks ütelda.

"Ei," lausus Lucy taha, "mina —" . . . kange kõhahoop katkestas ta sõnu. — Waldau kohtus. See oli surija tõha — sügaw, kuw kõha.

Õde ligines woodile ja ulatas Lucile sülekausi. Ta kumardas ennaft pisut üle ääre ja Oskar nägi punast — werist silge.

Weri! Enam ei wõinud ta näha — see soe punane weri, wärisedes pööras ta ennaft ära.

Mõne sekundi pärast häbenes ta oma nõrkust ja pööras pillamisi jälle tagasi ning waatas neiuale näosse. Soog oli möödas, nüüd lamab ta rahulikult ja naeratas walulitult tema poole. . .

Ta istus Lucy kõrwale, woodi peale, paitas tema musti lokkis juukseid ja rääkis rahulikult, meelitawalt, nagu väike lapsena.

Õnnelik naeratus kattis Lucy palgeid — ta wõttis tema käe ja surus seda taha — isna taha . . .

Wähe aja pärast tõusis Oskar ülesse ja suudles teda kergeste otse ja põskede peale.

Lucy wärises — mogus jowastus täitis ta liikmeid — ja tawase häälega lausus ta:

"Oskar! — minu — õnn — ja tuled — homme — jälle — — wiimast korda! — — —"

Waldau seisis hingetult ja waatas nõutalt pörandale.

"Oskar! Sina" . . .

"Ma tulen — homme nimelt," siis surus ta veel kord neiu kätt . . . siis läks ta . . .

"Minult wälja, puhta õhu kisse!"

Kiireste, ümber waatamata tõttas ta trepist alla, uulitsale. Jähe õhtuul puhus tale karastawalt näosse; Waldau wõttis wastatulewa woorimehe, nimetas korteri adressi ja sõitis kodu.

Kodu tülles wistas ta ennaft lohe woodisse ja unistas.

Ta unistas neist õnnelikudest päewadest, mis ta Lucy kõrwal oli läbi elanud, ta tundis jälle tema palawaid, põletawaid suudlusi — tema õõguwaid, kirglik kallistusi. Ja siis nägi ta seda "teist", kes temale siis palju ilusam paistis ja kelle pärast ta Lucy maha jättis, oma Lucy, kes teda nii wäga armastas — nii ärarääkimata armastas. — —

Ta nägi Kucht jälle hospidallis, kahwatanud — ta sinised filmad waatasid nii etteheitwalt, see rõõwis ta t wiimase hingerah.

Ta pööras ja käänas ennaft woodis ja nuulsus metslikult ja troostita, nagu väike laps . . .

Oli juba lõuna, kui Waldau üles ärkas.

Teener tõi hommikueine ja aitas teda riidesse panna. . .

Ikki tõi Waldau omale otse ette . . .

"Ah, — digus — ma andsin ju tale sõna — teda täna jälle waatama minna. — Täbar! Dieiti on mul wäga kahju — waene väike Lucy! Kuid tõeste — veel kord seda teed ääta — kuidas ma ometi wõisin lubada!" — Aga siis tuletas ta meelde, kuidas Lucy palus — "noh — ja, tal on ju minu sõna ja mis siis — — —"

Kui Waldau õhtul hospidali läks, pidas uksehoidja teda käest tagasi. "Lucy Haller, kui ma ei efki?" sealjuures waatas ta lahtilõõdud raamatusse. "Täna õffel kell 11,10 m. ära surub!" . . .

Oskar von Waldau langes kokku.

"Oli teil eht iseäralisi soowisi?"

Aga Waldau ei kuulnud enam, ta oli juba suurest uksest läbi, wäljas uulitsal. Aeglaselt sammus ta siis kodu, seal waatas ta oma tastukella.

"Kolmweerand kahelks! Paras aeg ooperisse minna" — pööras lohe ümber, tagasi uulitsale ja läks — ooperisse.

E. E.

Ilmus trükkist:

Wene keele iseõpetaja.

Igapäewases elus tarwisminewate kõnelemistega. Hind 50 kop. Selles raamatus on rohkem tarwilikla lauseid ja kõnelemisi kui üheski seni ilmunud kallihinnalistes Wene keele õpetajates. Kes igapäewases elus tarwisminewaid kõnelemisi ruttu tahab ära õppida, see ostku omale "Teaduse" kirjastusel ilmunud Wene keele iseõpetaja, hind 50 kop. Saada igast raamatukauplusest. "Teaduse" kirjastus, Tallinnas, Harju ja Kütikli uul. nurgal 46/15, fiskekätt Kütikli uul.

Saapani ratsa-käskjalg teel Hiina jumalakujude eest läbi.

Sügiseõhtu sõjaväljal.

Mailinud on päewaagne tuulepuhang, mis kiirelt halla tinapikivaid edasi kihutas. Mihma sadas päew otja nii tihedat pööriseft, et aimugi pole, milal ta sind märjaks teeb.

Õht küll mihm juba üle jäänud, aga puude otstelt warištub tuul ühes lehtedega külmi piiski maha.

Ühetaoline soo maastil ei palu ka niid õhtulgi kuigi meeldiwat pilti: ühelt pool suur luuse ja lehtpuu mets, tema wastas jälle määratu soolagendil, kui otjata kõrbe, ainult

Jüri Leemet,
Kabala w.
Segewas sõjaväes.

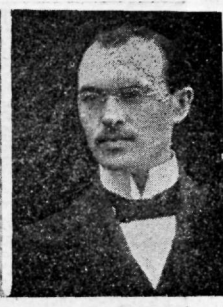
Rüstaw Reff,
Kae w.
Segewas sõjaväes.

Oskar Wendt,
Jõdre m. wal.
Edja algusest sõjaväesal.

Karl Jürgeus,
Paide tr.
Edja algusest sõjaväesal.

Oskar Uint,
Segewas sõjaväes.

fidurab männid kui laewamärgid paistawad soo ütsluisjusest siit ja sealt filma; nemadki pole suutnud oma latwu rohkem päikese poole sirutada, on niisama wäetid ja jõuetud kui meie kõi.

Lõunapoolt, sealt, kust kaewikute liin läbi käib, kollendab lehtpuu wõsandi, sest ka tema on oma roheline krooni ju kollase wastu wahetanud. Kõik näitab, et suwi meilt tahtmata kaduda tahab, ruttu, arusaamatalt, nagu ta tulnudki. . . . Kaewast katab aga hall pilwedeft kujutud murewaip. Kui otsata igawiku mere wood käiwad pilweriinkad ja sünnitawad enestest laeneid, mis kordkorralt suurenewad, mida rohkem nad õhtu poole jõudwad. Ja sealt laugelt kumab loidukullaline tulbrand. Dige madalal soomändide piiril, kus pilwewood maaga kokku puuntuwad, paistab kumades õhtutaewa wiir. Seal on igawikul lõpp, sinna lõppewad ka pilwedeft kujutud wood. Nagu murdlaened kaldale tormates muutuwad nende harjad tumepunaseks, mida rohkem nad sinna lauge ranna ligi jõudwad. — Meie oleme aga sinust laugel, ja igatsetud rahu rannate! Meie sõuame siin saatuselt tormawal pinnal, nagu laewad hulgumerel. Eht küll eesmärk ilus ja rand nii ligi, kuid sinna me ometi ei saa.

Päike tuleb salaja, teadmata, pilweriingaste tagant nähtawale. Oi, kuida nüüd kõik loodus weel sel wiimsel filmapilgul kui nõiwäel teije tuju omandab: terwe pilwetemeri hakkab korraga punama ja nagu imelikult salawäest omandawad kõik ütsluisjed kujub omale midagi toltu-kõlalist meelbirust. Ka soo fidurad männid saawad endile läike ja kollendaw lehtpuu wõsandi, kuida tema ennast nende filmapillliste loojaminewa päikese kiirtega ehtida mõistab!

Ka minugi rinnust kui langets hull walusi maha. Kuid wähe saime seda igatsetud õnu maitsta, sest juba järgmisel filmapilgul kaob päikese alumineäär soo madaliku taaha. Sa tuli ainult filmapilguts nähtawale, et meie kurwi südameid julgustada ja elustada. Naeratawast jaadab ta oma wiimsed terwitused meile, kui tahats ta sellega öelda: Dõdate, ma homme tõusen jälle! Dõdate, teie fidurad soomännid ja teie kollendawad wõsulehed, ma toon teile teie ehted tagasi, mis armuta sügise teilt riisunud on. Dõdate ka teie inimeselapsed, sest ka teile tahan kõik tagasi tuua, mis teilt kaduma on läinud. Kõik jaate tagasi, mis nooruses hing ihaldas, peate aga weel ootama. —

Ja nii paljutütawalt lahtub ta; puude ladwad aga näewad teda weel kauem kui mina.

Kaugemalt kostab suurtilkide tume mürin, mille hulka end kuulipilduja padin segab, seal peetakse lahingut. Ka meie kohalt, waenlase liinilt, kuulub kaks tumedat müritu ja selle järele kostab õhus kaks üks-teist tagaajawat wi-u, wi-u. Dije üle meie pea lendawad waenlase ihumadanid. Emalese-maa tüma soo pind wõtab aga Saksa jaadetud nii hellalt wastu, et nad ei kõsagi, kui oma reisi lõpufihile on jõudnu.

Teed mõdda läheb bataljon jalawäge liinile selftimehi wahetama. Et waenlane stia aga kaunis tihti oma saade-

tusi läkitab, siis lähwad mehed järgulaupa, ikka meest 10 ihes. See sünnib sellepärast, et kuigi mõni neist trehwama juhtuts, siis nad palju kahju ei tee.

Keegi neist ei räägi sõna, kõigil on näod tõsised, ja nad lähewad kõik nii taha ja ettewaatlikult. Pole kuulda muud kui jahijewaid jalaastumisi pehme liiwa sees ja püsside ja labidate naginat. Ja mils ei pea igati kõsine olema. Mii mitmelgi wõib see tee eht wiimane käia olla, sest seal ees on surm ja elu nii teineteise läheduses. —

12.—9.—1916.

Alex. Timm.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Wootele Mesikäpp.

LXV.

Meie komandost saadeti jällegi mehi sapööride komandosse wõi bataljoni. Seal oliwad kahelka meest meie komandost kuu aega endid sapööride tööga tutwustamas. Need tuliwad tagasi ja nüüd määrati uned. Tagastulijate käest kuulsin, et seal lähemate päewade sees suurem operatsioon ette wõetawat. Üks mäekint, mis meie ja sakslaste kaewikute wahel, kõrwaldatawat miini läbi. Lehest olin sarnaste operatsioonide üle lugenud, ihtasin näha. Ma palusin luba mõneks päewaks kaasa minna. Subati ja rõõmsa meelega asusin ma teele „Suure U.“ küla poole.

Esimesel kahel päewal, kui seal wiibisin, seletati meile miinide ja pommide kokkuseadet. Kolmandal päewal juba kuulsime, et õhtul tuleliinile tuleb minna, kus tähendatud mäe kõrwaldus ette wõetakse. Kohale jõudes kuulsime, et punkt kell ühe ajal õffel plahwatus korda saadetakse. Juba mitu päewa oliwad sapöörid selleks ettevalmistustsi teinud: — mitusada puuda püssirohtu oli waja et kinku õhtu lasta ja tema jialal olewat waenlase okstraataeda purustada, ning määratu trehteriaut teha, millesse meie bataljonid endid mahutada wõiks.

Kella kaheteistkümneme ajaks olime meie kõigega walmsis — nimelt ettevalmistustega: kingu ees olewad kaewikud oliwad inimestest tühjaks tehtud. Suurtilkivägi oli walmsis esimese margaandmise peale waenlasele tuld andma, neid tna, malmi, wäse ja terase wihmaga ülepisardama. Rihtas ligawas joonekaewikus seisab blindasji ääres selle operatsiooni kaitaja ja waatab, kiitit filme ees hoides, kaugusesse. Tema juures on weel üks polgu komandec, diwisjoni ülem ja suurtilkiväe wahilolew, ihumadanide langemisi filmaspidaw ohwiiser, ning telefonistid.

Kiirelt liigub ajanäitaja. . . . Wilu tuul lõikab taredalt näkku ja kiunub kõrwoode ääres. Kohati kujuk ta kõnetraadi ühenduse katki. Pea kõlabki telefonisti küsimine:

„Siinilt — gallerii nummer 214 . . . ?“

„Edasiandja . . . Kuulen . . . ?“

Johannes Asmann,
W. Maarjast.
Lüstrias sõjavangis.

R. E. Tenner,
Segewas sõjaväes.

August Nõmm,
Scapsaluist.
Saavatud.

August Tee, n. alamohv. Pihtra kuberm.
Anton Shidiu, Witebski kub. Segew. sõjav.

"Läbitatjumine! . . ."
Nii vältab sõnavahetus, lühidalt ja tühje sõnu raiskamata — vältab edasi mitu wersta laugeleulatawa kõntraadi-wõrgu abil.

Ühest poolt ei tule küsimise peale wastust . . . Tuul on siin ühenduse katkestanud . . . Telefonistid ruttawad õõpimebusesse, rikutud kohta otsima ja ühendust uueste jalale seadma.

Manäitaja jõuab juba kahe peale. Meie peaks ääsi plahwatama panema . . .

"Kudas on lugu ühendusega?" küsib divisjoni komander rahutult.

Telefonistid ilmuvad tagasi. Ühendus on uueste jalale seatud. Kõik jaamad töötavad jälle korralikult.

Juba on mõni minut kolme peal. Plahwatust ei ole. Mis on seal juhtunud? . . . Wahest oli maapind liig tugev.

Dotame veel suurema põnewusega ja meie pilgud puurivad pimedusesse, kus üle kahe wersta maa peal kink ajub, kuhu meie kaewituid ulatawad . . . Teiselt poolt kintu algawad juba waenlase kaewituid.

Korruga kerkib kulgult määratu tulehammas õhtu. Selle walgujel on näha, kudas määratud mullarünlad ja kiwid õhtu lendawad. Kõlab nõrk plahwatusepauk ja sel-tele järgneb hauawaitus . . .

Ragu hiljem selgus, oli lõhemisepaugu laine kõrgemale tõusnud ja üle meie peade lennanud ning mõni werst meie selja taga olemas külas kõik aknad purustanud.

Nähtawaste ei olnud sakslased endid selle sürpriisi wastu walmistanud, sest umbes kümme minutit peale plahwatuse ei andnud nad endast märku, wast hiljem liitunud nad. Nende esimene eluawaldus näitas ennaft meile hulgaliste rakettide lastmiseks.

Walged, punased, sinised, rohelijed, kollased raketid . . . nad helknewad pahemale ja paremale poole, ning muudawad õõ päewaselgets . . . Põrgutore ilutulestik . . .

Nende rakettide peale wastasiwad meie batareid. Pauk kõlab paugu järele ühetajajelt, mõõdukalt . . . Waenlase kaewituid umbnewad . . . Kui nõialatern ämarneb sealt meie laengute lõhemise kuma.

Wäga korratu ja segane näib waenlase batareide tuli olewat. Poolunisea loobiwad nad laenguid siia ja sinna, ette ja taga ning mõlemile poole kõrwale, meie kaewitute ja referwide pihta. Kohati oli aga nende tuleandmine isegi trehwaw.

Täna kuulsin ma esimest korda nende uusi tšhumadanisi — need on õhuski läbilennul kuulmatad, ei pörise mitte nii kui harilikud tšhumadanid. Kui nad pea kohalt üle lendawad, siis kuulduw sarnane wiisimine, kui töötaks meie pea kohal mitu elektriventilatorit.

Suurtäki tuli ei ole mitte asjata. Ühetajane mürin mõjub hingeelu peale veel rohkem, kui tugew maruline tuleandmine, ning esimene kestis wahetpidamata ega annud sakslastele mahti ning wõimalust oma referwiisi tööle

panna. — Meil läks korda üsna wäikeste laotustega seda praegusünnitatud trehtriauku omandada ning sakslasi nende esimehe-liini kaewituteft lahtuma jundida.

Sommiku kell kahelja ajal olime kõige sellega lõpul ja jälle wõttis waitus tuleliinil wõdimust.

Kaarem ei pakkunud sapõrde bataljonis wiibimine huwi. Pealegi tegin ma selle kurtsuse, mis seal anti, juba möödaläinud aasta maitkul läbi, kui meie weel Lomsha kubermangus "C." küla lähedal wiibisime — ja sellepärawst otsustasin ma polku tagasi minna.

LXVI.

11. m a i. Täna hommikul wõeti polgus inspektorline ülewaatus ette — uue divisjoniülema, meie endise polguülema kindral N. poolt. Waadeldi polk üle ja küsiti kas kellegil kaebust ei ole.

Õhtupoole nägime siit kahte pikka rongi P. poole liikumat, mis sõjawangide, sakslastega täidetud oli. Ragu kuulsin, olid need N. järwe ääres mai esimeste päewade wõitlustes wangi langenud.

Järgmistel päewadel hakkaswad kuulujutud liikuma soldatite seas. Isegi ohwitserid korutasiwad neid. Ühed teadsiwad rääkida, et meid polgu alalisesse ajupaika E. kubermangu W. linna saadetawat, teised — et Petrogradi taga Ladoga järwe äärde, kolmandad — Selsingiste. Ma naersin nende üle ja olin arwamisel, et meie uueste tuleliinile tagasi läheme.

17. m a i. Täna anti meie teada, et õhtu teekond tuleliini poole algab. Ilm oli haruldaselt soe. Õstsin omale tee peale walmis — paar pakki paberossa, et wilkat keerata ei tarwitseks, paar naela saia ja täitsin oma ning seltsimehe Meigase meendud paksu hapu piimaga. Pealelõunat oli polgu wastuwõtmine ja ülewaatus meie uue polkowniku G. poolt, kes eila polku jõudis. Teatati, et meie oma endisele biwuaki kohale tuleliini lähedale tagasi läheme.

Õhtul kell 1/6 ajal hakkasime liikuma. Ilm oli endisena soe, tee tolmune . . . Sammusime paksus tolmupilwes, kui jahusalwes. — Hommikul päewatõusu ajal jõudisime U., kus õreda, noore männisalu all muldonnidesse asusime.

Puhastasime ja pühtisime oma uue "kodu" seest ja wäljaspoolt puhtaks. Küürisime endid jõe ääres tolmust ja keelime teed. Ma tõin lähedalt kaastuht noori, lõhnawaid kafeotki ja tegin omale pehme küljaluse, laotasin neile kafeotsele palati peale ja puhtasin kui lapsena ema süles kuni kell kuueni — õigemine kell kaheteistkümmeni, seft meil arwataks aega juba nõdalapäewad uue wiisi järele. Öö-päewa kellaag — 24 tundi.

Teel jutustas meile ülemus, et meie wast niipea tuleliinile ei lähe. On sakslaste pealetungimist oodata ja sellepärawst saadeti meie korpus tuleliinile lähemale, et wõjaduse korral abiks olla. Meid saadetawat peagi uuele liinile. Dotame ära, kui palju selles tött on.

Rasatate sõnja lähed hobuseid jookima — lauldes. Ees ninamees takti löömas.

Roduneiuule.

Oh neiu! ei teada wõi,
mis sulle soowida —
sest hilja post mul teate tõi,
mis pettis pifara
siin kaugel kodust laugele;
sest neiu! kes jäid kaugale
on unustanud kõi, mis püha —
seepärast walus pifar maha
siin langeb wõdra murule —

— — — — —
sul siiski soowin, Roduneid,
kes tormist puutumata weel,
et peiu! wastu minna wõid,
kui on ta juba koduteel —
et togasi ja südame
wõid puhtalt anda peiuile.

Edjawäljal.

Karl Raafil.

Suwiste pühade laupäew. Ilmad on ütle mata ilusad, suwised ja soojad. Palaw ja parmud ning kärpsed, kes meid aga muldonnides rahule jätawad, sest seal on jaha ja rüsk. Käime suplemas jões, kus wesi kurguni ulatab. Wesi oli soe, nii et mõnufusetundega ennast pesed. Wõhetasfn pesu, mispeale endi mullaonnide ümbrust lastedega ehtisime.

Õhtsime Meigasega kaheleki polgu poest saia ja mõne paki paberossa, ning olime pühade tujus. Täna teatati meile ka meie wägebe wõitusest Galitias, mis meeleo'u märksa ilendas.

Õhtsimeel pühal sain jälle juhtumise kombel paar Eesti ajalehte, nimelt „Päewalehe“ ja „Teataja“ 24. ja 25. mailt, kus saja-aastose orjapõlwest wõrjastamise mälestuspäewa pidustuse kirjeldused mind kättestastawad ja waimustastawad. Esimene ja teine püha anti mei e puhkust, kuna kolmandal pühäl jälle harilikud harjutused algastawad.

Pühade ajal Eesti lehtesi firwidest, tuli mulle üksselgeste kaksikümneid aastat togasi üks suwisepüha meelde, kus ma Tammitus, Rose kihelkonnas, murul pifutades esimest kord oma kaastööd ajalehes trükituna lugesin ja selle üle iseteadlikult waimustatud olin. . .

LXVI.

6. juuni. Kolm päewa oliwad meil wilud ja wihamased ilmad. Täna on jälle kord ilus, soe, kewadine ilm. Kui sin B. kila juures R. jõe aasadel marsime, erutab mõnufalt nina tundeerust rohi ja nõlwatutel nõmmetsee. — Mats õõb, kus ilm pilwes ja pime oli, kuuldus äge suur-tükkitule andmine meist umbes kuusteist wersta eemal tuleliinilt, hommiku eeli ka kuulipritside raqin. Öhtu eeli teati rääkida, et meie omad satslased kolmest kaewikutereast wälja löönud.

Wäga kurbi lugusti jutustastawad rahulikud elanikud, kes maatohasti, mis waenlase käes, oliwad põgenenud. — Satslased häwitada Leedu- ja Poolamaa ainsamad rikkused, metsjad, täieste — nad wedada pallisi ja wuid Saksamaale, ning teeta ka koha peal tõrwa. Ka tühjenbada nad jões ja järwed kaladest. Peale selle teadstiwad need põgenenud rääkida, et waenlased sekrettidest terwed politseikoerte salgad olla.

10. juuni. Täna kirjutati meil rootudes ja komandodes kõi need maakaitsewäelased üles, kes üle aasta wanad on. Naagu kuulda, kawatsetakse neid wäe seljataha karawuli ja riigikaitse teenistusesse drushinadesse saata. Meie komandos märgiti ka mind ja Meigast nende sellta. Saame näha, millal arasaatmine järgneb.

12. juuni. Suba täna saime teada, et meil araminek ees seisab. Sakati juba moonawoorist B-li poolsaama poole saatma. Meie polgu aeroplanilastjate suurühtkide, nõnda-nimetatud senitsuurtükide, komando andis oma suurühtkild R. Siberi korpusele üle ja jättis ainult hobused omale.

Teati rääkida, et 13. sept. Öhtul R. jaama läheme ja sealt meid Austria piirile saadetakse, teised, et Kautkassise, kolmandad, et Soome. Saab näha, kuhu saadetakse, kuid üks on kindel, et pikem sõit ees seisab. Rõõmus ärewus alub rinda, kui oleks kodulastmine ees. See on muidugi sellepärast, et waheldust leiame sellele hallile igapäewajusele ja monotonlusele. Saab wõeraid kohti näha ju.

13. juuni. Täna anti meile kahe päewa jaoks musta ja walget leiba, kaheksa päewa jaoks suhkurt ja teed. Öhtu eeli kuulsime, et aramineku tähtaeg edasi on lihtad. Meile anti nüüd aega oma pesu pesta, saunas käia ine. Posti aqa enam wastu ei wõetud, see on kirjasti, mis ära tahame saata. Kantseleis tembeldati ümbrikud ära, nii et teel kirjasti wõime saata.

14. juuni. Päew on lämmastaw-kuum, wilus üle kahekümne, päikese käes wististe oga ligi nelikümneid pilgalat sooja. — Kell 12 ajal päewal, kui juba wiimased moonad oovid liikuma hakkastawad, aeti polk männimetsa alla nõgustiku koku. Siin pidas riigiusu waimulik lühike palwe, mispeale polguromander lühike kõnega meie poole pööras. Sellepeale läksime igaüks oma muldonnidesse tagasi, et iga filmapill araminekuks walmis olla.

Kell kahe ajal päewal hakkasime liikuma. Kuumus oli suur. See tolmus, mis hirmus. Minasõõrmed ja kurt umistastawad. Silmad oliwad meil priilidega tolmust wastu kaitstud.

Umbes kell kuue ajal Öhtu peataksime suuremas „E.“ kallas, kus meile ka Öhtuööd anti. Killa on ümberringi toredalt hällita, poolõitsewa ruffimäljadega piiratud, kuna Öhtu pooltel madalikul jdat jookseb ja weidi põhjööhtu poole ilusamaks, umbes kolmkümneid siilda kõrgete kollastega järweks muutub. Jõe saarestikudel lewa ja tominga met-fades annawad laululinnud kontserti. Üleüldse on maastil siin dige maalilik. . . Peale söögi küütrime käed, näo, pea ja kaela tolmust puhtaks. See ei ole aga kauaks, sest suurem jagu teed on weel käimata.

Öösel umbes kell kahe ajaks jõubtime „B.“ jaamast wiis wersta eemale metsatukka, kus palatid üles löime ja puhtama äime. Kui kohale jõubsin, tundsin enese üsna wäsinud olewat, kuigi kõigest kolmkümneid wersta ära olime sammunud. — Wisti oli see sellepärast, et ma ette-waatusse mõttes terve leirwa omale ranitsasse toppisin. — Ja asjata see ettewaatus ei olnud, sest hommiku tõi meile arteltihit wähe leiba, selle eest aga tubliste suhkari. Wit-mastega ei ole aga minul oma iheteistkümmene wiletsa hambaga, mis weel suhu alles on jäänu, midagi peale hakata. Nüüd, hommikul on küll pihad haiged, sest ranits oma sifuga kaalus ligi kaks puuda, kuid selle eest ei ole mul tühja kõhu kannatamist karta.

(Järgneb.)

Sinnutefele.

Oh linnute — mu kurba hinge
ei rõõmusta su lõbus laul;
siin valu mäsfamas on tange
ja rusub rinda wdimal jõul! . . .

Sa hüüad laulus mõtted, meele
mu kauni kodu pinnale;
Kus sattus eksitufetele
mu ideal; mu neute.

Kui kodupinnal külmäs rahus
on truudust murdmas neute —
siis kostwad kõrwu õhtu õhus
su hääled offalt temale . . .

Seft waike, lind — ja püüad petta
mind oma lahke lauluga;
mu waike valu ühes wõta
ja laulus neiu awalda . . .

Eõjawäljal.

Karl Raafil.

Matufeteenistus lämmastawa gaasi ohwite juures.

Õnnetu rõõwimine.

(Laplaste idüll.)

Esti oli laplaste arusaamise järele ilus pois: tema
pakkub põsed läikisid kalaraswast, millega ta alati ülemaä-
ritud oli; juuksed seifid peas alati püsti ja olid ülge raswa
täis määritud; pill teha kõilus meeldiwalt lihiteste, kõwe-
rate jalgade peal; ühe sõnaga, tema wälimus oli sedawõrd
kõlgetõmbaw, et mõnegi Lapi neiu siida ilusa Esti ligine-
misel kiiremast tujukama hakkas.

Kuid maa peal ei ole midagi täielikku. Esti peapu-
dusets oli tema waeuus. Otsustage ise, kas ta wõis loota
wähegi rahulolewama õnne peale, kui tal kõigest üks kala õng
oli! Ja hea, kui õng weel rauast olets olnud, aga ta oli
lihtne luu tonks, põdra sarwest paenutatud.

Estimõd (nemad õngi laplased) mõõdarwad oma waran-
dust õngede järele.

Kuid waatamata oma, kui ütelda tohib, närufuse peale,
oli Esti enesest wäga suures arwamises ja julges oma pillu
tõsta ilusa Estie, ligema külawanema tütre, peale, kelle kaasa-
wara peaaegu kolmesaja õngeni ulatas, milledest pooled
raudsed olid.

Arusaadaw, et Estie isa niisugusest peigmehest midagi
kuuldagi ei tahtnud.

„Kerjus mingisugune. Ühe sõnaga „paljasjalgne“, hin-
das isa tütre austajat.

Ja mingisugused Estie palwed ei juutnud tema arwa-
mist muuta

Esti ja Estie istusid jääpanga otjas, õrnalt üksteist
kaijutades ja teine teisele maiustusi suhu pistes, mis Estie
kodust toonud: raswaküünla tükilesti halli seebi peale
määritud.

Päike wajas looja. Sigines tuue kuu pikkune põhjamaa
õõ. Armastajate kujud paisisid musta warjuna walge lume
peal. Gemalt waadates olid nad kahe uriseja karupõja sarnased.
Mõlemad, kaetud karwaga wäljapoolse karunahladega,
olid kui kaks weetilla üksteise sarnased, sest et Lapimaal
meeeste riided naiste omadest millegi poolest lahku ei lähe.

„Nii siis, meie peame lahtuma,“ kõneles kaunis Estie.
„Tuleb pill õõ, ja isa ei lasse mind jurtaft wälja! . . . Juma-
laga, tuue kuu peale!“

Ja armastajad lahkusid, wahetades jumalaga jätmise
suudlust.

Kuid Esti ei wõinud nii kergeste armsama kaotami-
sega leppida.

Õht ta küll oli laplane, ja mitte europlane, siiski oli
ta suur kelm.

Ja waat, ta otsustas Estiet ära rõõwida — — —

Laenates sõbra käest pooltofinat sõidukõeri, kihutas
Esti saaniga oma armsama jurta poole, kus see oma wana
lese itaga elas . . .

Esti sõitis kuulmata jurta juurde, ronis sisse ja märkas
oma armsamat isa kõrwal magawat. Tuulest kiiremine
tormas ta Estie juurde, haaras oma sülle, pani saani peale
ja kihutas kalli saagiga oma jurta poole.

See õdit oli nii puhtalt torda saadetud, nagu olets
Esti elukutseline waras olnud. Keegi ei märkanud midagi.
Õngi rõõwitu magas rasles unes.

Zagaajamist lartes piitsutas Esti kveri.

Õdpuks on ta päral. Ettewaatlikult wõtab ta kalli
wara ja awab, ärituse pärast wärisedes, kallima näo. Awas
ja tagones toledaste ära kõhtudes.

Kutates oli ta eksitombel segi ajanud ja pimedas ilusa
Estie asemel tema . . . isa ära warastanud, kes õõsels joo-
bud wiina mõjul surnuraskelt magas.

Wene keelest J. J.

Moskwa linna Kapstowski hospitali walitus palub
teatada, et wahwa 26. Siberi kätti polgu kätt Aleksander
Kustafe p. Saberg, 3. juulil 1916. a. nimetatud hospitalis
ära juri 25. juuni lahingus saadud haawadesse.

Meie Matfi järgmine (113.) sõjanummer ilmub
15. oktobril.

Kui Mõru Mats kartuli wakaft üle wiie rubla sai.

D. Suurseppe.

„Ei Ann, ei Ann, lasse tütreil kolm wakaft wäitfit werewit kartult korjata ja kotti panna, ma lään ommen Tartu turgu!“

„Kas sa arust ära olet, wai Tartu turgu! Kartult isiti nii weidi ja wiil wäitfit werewit. Neid wafst wakaft 10 saabti, oll' egäl puhmal paar marjalest all!“

„Olgu mis om — wiis ruublitt wakk, — tae, Postilehen sais trülitu!“

Perenaine Ann sügas kõwa tagant!

„Jah, tu om küll hääl ind! Aga kas na maida masjawa! Nää, minewä nädali wõtnuwa Loku Taawetil kartult koti käest ja puistanud keset turgu maha, et ta wiis ruublitt nõudnu. Saianaise sõknuwa sis kartolde ofsan ja uulitsapoiisi pilbnuwa neidega ütstõist!“

„Hahaa — naeris Mats, Loka Taawet ta mõne miis, just kui wana naine last karmantfikil ennäst tsurki. Tulgu na minu manu, küll na sis Mõru Matsi piitsa maitfa jaawa!“

„Noh, olgu sis — ma lasse korjata. Mul om 50 munna lah, nee wõtab ütten! Munapaar mas nüüd kaitskimmänd-kaitis kopik. Torni Mai om minewa nädali saanu.“

Ann läks wälja ja warsti olid tüdrukud kottide ja korwidega kartulikuhja juures.

Teisel hommikul oli Mõru Mats Tartu turus. Inimefi kui murdu ümber: Mis wakaft tahad!

„Ruus ruublitt!“

„Mees, politseisse lasse wiia!“

„Kui ei taha, ära osta — ega ma wägisi ei wõta! Kartul kulus ta endäle ära ja wiil neo ilusa wäitfewerewä supi kartuli, neo om nüüd kui küb!“

„Jah, ega walged küll neid ei maffa. Walged lähwad supi sees purule. Anna ära — wiis kakskimmänd!“ pakkus keegi proua.

„Wiis kolmkimmänd!“ ütles paks söögimaja pidaja; „wõta raha kui siidi!“

„Mul on eesõigus!“ ütles endine proua, „wiiswiiskimmänd — ega tema raha rohkem siidi ei ole, mul ta uueb, krabisewad, eila alles rentereist tõin.“

„Mis, see on ju kuulmata hind!“ Segas end keegi wahelle. „Nää, üks nõudis minewal nädalal wiis rubla — kartulid pilluti laiali ja mees ise tasfitti politseisse. Proua, ärge maksste nii palju!“

„Ma maksan rohkem!“ ütles keegi Läti proua tõlgi läbi.

„Ei, ei — kartulid on minu — ei saa enam!“ tähendas endine kaupleja, kuna ilus paberitaha juba Mõru Matsi näppude wahel krabises. Kaup oli kindel: kartulid 5 rbl. 50 kop. eest wakk müüdüd ja teised ofsjad läksid laiali.

„Häste läks!“ mõtles Mats. Siis wõttis ta munakorwi wälja ja warsti olid 50 muna, 23 kopikat, paar kui pühitud.

„Raha tuleb kui roobiga!“ mõtles Mõru Mats ja seadis hobuse nina sisesõidu hooi poole, et seal sugu puhata ja ligidal olewast Supi-Karla söögipoest weidi lehatinnitust wõtta, sest kere oli hele.

Kui hobusel heinad ees, oftis Mats Supi Karla üles ja tellis endale „üts hääl portsjon!“ Kui see laual, siis pilgutas ta Karlale filmi — see tuli ligemale:

„Kas kõwa mödu om!“

„On, aga kallis!“

„Mis sorokohw maffs!“

„Kolm ja pool?“

„Kas tinatur wai puhast!“

„Päris puhast!“

„Tu enne üts möduklaasi täis!“

Supi Karla tõstis tühja mödupudeli lauale ja warsti ilmnes ta teisest toast, täidetud klaasi siilu all hoides, tagasi, mis mödupudeli kõrwale pandi.

„Puhast kraam!“

Mõru Mats maitfes.

„Kuradi lange, kost ja säärtse wällä wõtsed!“

„Wõrumaast. Sellid toowad mõisnikkude telbrist!“

Mats tegi kats kolm lõnksu ja klaas oli tühi.

„Too tõine wiil!“ kästis ta Supi-Karlat.

„Maffa wana ära!“

„Kui pal'u to nali maffs!“

„Poolteist rubla!“

„Ballu om!“

„Noh, wõtnud sorokohw — kolm ja pool!“

„Sa wõtab henge wällä!“

„Jah, kõik maffab raha — näe, mis sa ise kartuliteft said!“

„Noh maffi mure — lasse tõne täis!“

Supi Karla tõi teise täie ja see kadus kui kuuma kerisele — siis weel kolmas, ja asi läks siis Matsile nii segaselt, et ta enam ei teadnud, mis temaga tehti.

Kui wiimne kopikas Supi Karla taskus, wõttis see ta kraetpidi kinni ja webas wälja. Siin kumberdas ta natuke edasi ja kullus pikali. Warsti olid linnawahid juures ja tirisid ta woorimehe peale ja sellega politseisse. Politseiruumi täitis kole „dinaturka“ hais, mis Mats wälja hingas.

„Jällegi üks seda kurawiladet joonud, — kes peaks teda ometi müüma! Katsuge, kuis mehele meele pähe saate!“ ütles politseinit linnawahitidele.

Mats tasfitti weelraani juure.

Kapatäis wett pähe, see ei tähendanud tale midagi. Siis — teine, kolmas, — Mats hakkas liigutama. Kooriti riided lahti ja niisutati alumist — waat, see aitas: Mats tegi filmad lahti.

„Mees, mis sa ennast täis latud — tapad ära!“

„Minu ast — Matsi mure!“

Jällegi wajusid ta filmad kinni.

Mees lohistati kõrgi, sest teda ei saadud kudagi jalgele. Kui ta kolme tunni pärast hirmsa peawaluga ärkas, märkas ta trellist akna ees.

„Kos kurat ma omete ole? Kes mu siia tõi?“ Siis kosis ta end narilt alla ja hakkas ust vastu kolkima. Tuli waht.

„Mis sa tahad?“

„Lasse minu wälja! Mis sa usfest kinni pead!“

„Ei jaa!“

„Kas sa, kurat, lasse wällä!“

Mats pani jalgade ja rusikatega vastu ust. Politseimaja wäriks käes — aga üks ei läinud lahti. Siis hakkas ta appi karjuma. Ka see ei aitanud. — Mats karjus, kuni wälja ja langes siis uimastel põrandale. Kui ta teisel hommikul ärkas, siis oli pea küll uimane, aga mõistus kurnis selge; — tal tuli Supi Karla meelde, kes ta rahast lagedaks teinud!

Paari tunni pärast lasti Mats kõrgist wälja ja anti tale ta hobune kätte, kes wahemaal sisesõidu hooiust politseisse oli toodud.

Teise päewa õhtupoolel jõudis Mõru Mats kurwalt ja roidunult kodu. Onneks oli perenaine Ann nurmel kaera juures. Nuttu peastis Mats ruuna lahti ja pugest siis ise aida latta heinte sisse puhutama...

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmise wäljast edasi.

Tellimise hind kättesaatmisega aastas 5 r. 50 l., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 l. Soimetusest ise ära wies: aastas 4 r. 50 l., 6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 30 l. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Soimetus ja tallinus:

Tallinnas, Harju ja Riiuliti uulitsa nurgal nr. 46/15, „Leaduse“ raamatulaupluses.

Mul ei ole korterit!!!

(Digamine).

Ma pistin ühe kae palitu varukasse ja weerefin kuter-palli trepist alla.

Oli juba pool kümme, ajalehe kuulutuses aga seifis selgeste: „Korterit võib näha hommiku kell 10—11.“

Teel saia puremist lõpetades, kargasin ma woormehe juure ja hüüdsin:

„Sumala nimel! Kõige nimel, mis teile püha — Jaama nullisjale, 10 rubla.“

Sellel inimesel oli süda. Ta ütles:

„Istuge.“

Kuid äkki tardusin ma üsna: uulitsa nurga tagant tuli keegi herra joostes ja hoidis sedasama lehte käes, mis minulgi. Palitu oli tal üht varukatpidi seljas ja ta pures niisama ka midagi.

Iraneeitud! Selles ajalehes, mille numbrid meil käes, oli kõigest üks kuulutus, et korter on üüri peale anda. Oh, kui ta ometi woormeest ei leiaks! Teist lähedal ei olnud ja oma woormehe peal istusin ma nii kindlasti, et ükski maapealne jõud mind sealst lahti kangutada ei saa.

„Woorimees!“ jooksis isand meie juure. — „Jaama nullisjale! Wiska see isand maha — annan 10 rubla!“

Minu pilkaw naer oli temale wastujets.

„Sõida!“ hüüdsin ma. „Wistest.“

Ja meie sõitsime.

* * *

„Tere, herra ülem kojameister,“ naeratasin ma lahtelt. „Kudas käsi käib, ülem kojameister?“

„Mis? Kortterit wist?“

„Nõnda jah, herra õuendunil.“

„Juba ma näen. Kõik teie olete meistrid kortterisi üürima. Noh, lähme siis peale.“

„Lubage, ma wõtan wõtmed oma kanda. Need on wist rasked.“

„Ära libista. Ma niisugust asja ei armasta. Noh, siin ongi kortter.“

„Suurepärane eluruum!“

„Noh, eks ta ole tah. Pimedawõitu, minu arwates.“

„See ep' see hea on. Wõnusam. Mina ju dieti ütelda, herra ülemkojameister, päikest ei armasta. Ja mis temas head on? Paistab, paistab — ja muud midagi.“

„Seda ehk näib küll. Aga niiskusest siin küll lahti ei saa.“

„Waat, just see, mida ma otsisin! Kuiwast kortterist on mul praegu veel kõrri kibe ja ülepea... aga mis seal rääkida... Ja need seinapaberid siin onse waimustawad mind.“

„Need ei ole seinapaberid. Sein on niiskusest rohelisteks tõmbanud. Näh, ifegi seenetama hakanud.“

„Ja suurepärane! Ja tore! Kui lõbus, kui film talwel rohelistust näeb... Wõtad korwi, astud lähemale, korjad seeni.“

„Muidugi, teie teate ju paremine. Aga külm on siin talwel, ütleme otsekohe, päris Siberi külm.“

„Siber, Siber. Aga kas Siberis inimesed ei ela? Kas ei ole Siber samasugune maa, nagu, ütleme, Norramaa... Ah (mu hääl wärises) laita võib ju kõike, aga kas see on ilus?“

„Siis ei tea ma weel, kudas teile meeldib: sõgitoa aknaist paistab just solgiauk...“

„Aga kas teate, herra ülem...“ hüüdsin ma waimustusega, „et kui seda ei oleks, ma ise nõuaksin, et see nii oleks! Seft kui mõnus see on, mõtelge ise: istud sõgitoas, sõõd, ütleme, apelsini... Ei ole siis jul waja kõrri taldreku peale panna, et toatidruk pärast wälja wiiks — teed ise akna lahti ja wistad nad solgiauku... See on ju nii lõbus!“

„Nõndaaks. Aga siiski pean ma teid hoiatama: üks aratapetud wanamees käib siin ringi.“

„Misugune wanamees?“

„Niisama. Võeti käib. Nagu kodukäija wõi wiirastus. Elmad põlewad kui tõlla laternad.“

Rahetõne.

Perenaine: „Kuule, Milli, sinu pangadirektor sõitis täna oma prouaga teatrisse.“

Milli: „Jajah, ma tean.“

Perenaine: „Kuda sa sellega rahul oled?“

Milli: „Miks mitte? Ta tuli mulle uulitsal wastu, palus mind, ja ma lubasin talle, et ta täna õhtu oma naisega teatri võib minna.“

„Waat, kus tore, siis pole õffel lampi waja — filmad walgustawad. Ma olen ifegi rõemus, et see wana mees on. Julgem hoopis. Mis nooresti kasu oleks, tuuletallajad puhas. Tuleb weel purustab midagi wõi warastab. Kas ta iga õffe ilmub?“

„Ei, mitte igal õöl.“

„Ja wäga kahju. Otskui midagi puuduks. Nõnda siis tähendab, kortter on minu? Sinna üle ma ei räägi, mis ütlete, selle juure jääb. Küll naine ja lapsed mul rõemustawad!“

Kojamehel kukkus suu lahti.

„Mis?! Teil on lapsed?“

„Ja—ah... Kuid neid ei ole palju; kõigest kaks. Nad on wagušad, arad niisugused. Surewad wist warsti ära.“

„Ei, lastega ei wõi. Peremees ei luba.“

„Hm. Säbar lugu. Siiski, ma tean kindlasti, et nad warsti surewad; sügijel on kõiksugu difteritised, sarlatid.“

„Noh, näete nüüd. Tahate weel külgehallawaid haigusi majasie tuua. Ei, ei luba.“

„Noh, siis ma wiin nad maale ja jätan sinna. Aga ütlege: kas naist võib?“

„Seda võib.“

„Aga muidu, kui ei wõi, lasaksin lahutada. Ükskõit juba, kortter, nagu wõltsake, on tähtsam.“

„Minult aasta-üür ette.“

„Nasta eest? Ma mõtlefin kolme eest. Lubage, ma annan kohe kä... käsiraha. Lul—lubage, ma kol—kohe...“

Palawikutaoliselt kobasin ma oma taskuid.

„Lubage, ma kä... käsiraha. Lul... lubage... Herra ülem! Kallis mees! Ruttasin teie juure — unustasin rahakoti koju! Kümme minutit! Ma lippan kohe... Ma...“

Ta waatas ükskõiksest mu peale.

„Jah, kui keegi teine ei tule, ma ehk ootan... Aga kui tuleb teine, teate, meil ei ole põhjust oodata...“

Prauhiti läks üks lahti ja tühja, wiletsasse tuppä lendas herra ajalehega, seesama; seesama.

„Ära antud?“

„Ei ole weel. Käsiraha, näe, ei anna.“

Herra huilgas rõemu pärast ja jahwatas ühe hingega:

"Mina võtan selle korteri tingimised ei ole mul tähtsad loeri koeri kasja ei ole wagune eluaegne ütlenil sähle viis-
sada teile katsjada ülejäänud kährahals millal võin sisse
tolida?"

* * *

Ma loeti sin taja mööda uutisat ja mõtlefin:
"Sellest seisukorras on dieti üle pääsetee: ise lo-
kajats hatata..."

Dösel.

Aptegi ukselel kõlised nii kõwaste, et wahil olew pro-
wisoril abiline, kes diwanil magab, äkitselt alles kargab ja
kõlntega filmi deruma hakkab. Kõlina peale tuleb ta labo-
rant oma ruumist waatama, lähed utse juurde ja selle ase-
mel, et seda lahti teha, sõnab:

"Homme."

"Aga mul on tädi suremas!" protesteerib wõderas.

"Surgu. Meil pole selle wastu midagi."

"Ja pöörab uksele selja."

"Wäljast kuulub wandumine."

"Jooanud?" küsib prowisori abiline.

"Äbi klaasigi leht tunda!" wastab laborant oma ruumi
minnes.

"Ei wõi nad ta määrust wälja anda, et alkoholi dösel
ei müüda!" toriseb prowisori abiline ja seab ennast uueste
magama.

Ta näeb parajaste unes, et see hea seadus juba maks-
mas on, kui korraga telefon heliseb.

"Allo!"

"Apteek?"

"Apteek."

"Teiega räägib kinematografi medizina professor."

"K-e-s?"

"On kuulda, kui keegi teine ette ütleb:

"Tola! Idioot! Si-ne koloogilise..."

"Kinematoloogilise" lorbab esimene.

"Koh, ja mis siis?"

"Mind paluti ühele naisterahwale abi anda, keda hull
koer hammustanud; haarw tuleb puhta piiritusega pesta ja
sellepärast saadan ma teie juurde ühe mehe selle järele.
Ala neljasada sentimeetrit..."

"Kurati! Grammi..." parandab teine.

"Ala neljasada grammi ärge andke; koer on just nina
otka ära hammustanud ja selle arstimisets lähed tubliste
piiritust waja."

"On see, herra "professor" kõit?" küsib pahane prowi-
sori abiline.

"Kõit."

"Kuulge siis: kui teie seal kõit üksteisel ninad kas wõi
juurtega ära sööts, mina ei anna teile tillagi piiritust."

"Mis põhjal?"

"Aptek ei ole jooditute jaoks."

"Mina kaeban kohe, kui ei saa!"

"Olge lahked."

"Katsjada grammi ta ei saa?"

"Ei!"

"Siga! Edbras! Lojus!..."

Selle aja jookful on aga keegi jälle ukse taha ilmunud.

"Minge tagasi, mingiugust piiritust meil ei ole."

"Ma ei tahagi piiritust!"

"Mida siis?"

"Midagi peawalu wastu..."

Ta lastatse sisse.

"Lubage kats pulbrit peawalu wastu" küsib haige.

"Olge head, siin on."

"Eh! annakste ühes ta selle retsepti järele. Ärge ka-
helge, on tõhtri kirjutatud."

Retsept on tõeste arsti kirjutatud.

"Siin on teil sedel, tulge homme järele."

"Ma ootan parem siin."

"Kohi saab alles homme kella kümneks walmis."

"Ma ei wõi hommikuni oodata."

"Aga arst kirjutab teile wiina söögitsu töstmisets, aga
enne hommikut teie ju ei söö."

"Mitte wiina!"

"Sada grammi piiritust, niisama palju wett ja gramm
apelsini tinkturi — kas see ei ole wiin?"

"Ei, see on rohi ja ma nduan, et teie ta kohe siin
walmis teete!"

"Hea küll. Retseptis on üteldud, et teie ühe supilusika
täie söögi eel sisse wõtma peate, aga et teie täna rohkem ei
söö, kui üksainus lorb, siis annan ma teile rohju ta kõigest
ühe lusika täie."

"Kui kulbi täie annate, siis lepin... Üleüldse, ma
nduan rohju, ja kui seda ei saa, palun politseid kutfuda."

Prowisori abi saab aru, et niisugusest "haigest" muidu
lahsti ei saa, kui peab ta palwet täitma ja lasab teda istuda.

Paarikümne minuti pärast on rohi walmis.

"Lubage weel wehwermentfi kümne kopita eest" küsib
"haige" lõpuls ja lahkuh.

Jälle küsib prowisori abiline ennaft diwanile pitali.
Ja raske uni, nagu karu suruteha, lasub ta peale.

Korraga äratab teda laborant alles.

Keegi naine seisab pifarfilmil letti ees.

"Andke, jumala eest, wastukihwitust!"

"Mis teil wiga?"

"Mitte minul ei ole wiga, waid mehel: ärakihwititas enese."

"Millega?"

"Itka selle wa' lakkega. Hakkawad seda ka juba järele
tegega ja kohe rubla eest müüwad lausa solti: mees wäh-
leb põrandal ja ajab wahtu suust wälja. Ja mis peaaft,
ei wannu enam, — kindel tundemärk, et surm ligi..."

"Saate kohe."

Sel filmapilgul tormab aga wäike poisske apteeki, üks
oli lahti jäänud, ja hüütab:

"Ei ole, mamma, rohju waja, — papa wannub juba!"

Rägija.

Boola naljad.

Ema seletab 8-aastasele Jütsile piiblisilugu:
loomisest — paradiisi aiast, esimesest inimesest, ja kudas te-
male küljeluuft naine tehti.

"No küll oli wiist walus, emakene, kui Jumal küljeluuft
wälja kistus" küsis poeg.

"Muidugi... iseenestest mõista, walus..."

Peale õhtusööki jääb pojake magama. Atki kirjendab ta
luuftihast läbitungiva häälega:

"Ema... ema, — ma saan naise."

"Jää rahule... maga..." pomiseb ema läbi une
pahajelt...

"Ema... juba Jumal küsib, pahem küljeluuft walutab
mis hirmus!"

A.: "Oli mul pagana hea koer... ju haifuft tundis
warga ära; ja wiimati harjus ta nii, et kohe isitust aru
sai; kui see waras oli, tungis ta kohe kallale."

B.: "Aga kus ta nüüd on?"

A.: "Ma pidin ta maha lastma; sest et ta wiimafel
ajal mulle omale kallale tätkis..."

B.: "Sm..."

Ettewaatlik. Jankel palus Jõfset, et wiimane tema
wennanaisele Rihwale mehe surmast ettewaatlikult teataks
— nii et wiimane ei lohtuks. Jõffel teabustab järgmiselt
— Rihwaga kokku saades:

"Rihwala — ma nägin sinu Mosklat..."

"Dil... mis ta teeb?"

"Ta mängis üleila kaarta, ja wõitis 1000 rubla..."

"Noo... — ja saatis minule?"

"Ei... ta hakkas jälle mängima — ja mängis
kõit läbi..."

"Et ta kurivaim karkwas!"

"Ee... juba ta karkwas, — eila lõuna ajal suri
ta ära..."

-if

Jaanimese kirjandus.

(Eeloo katse kirjade järele).

Seitsme aastajelt kirjutab Jaan oma dese Mannile, kes temaga ühe laua taga istus:

„Mann on loll, aga mina ei ole.“

Kümne aastajelt — koolivennale gümnaasiumi ettevalmistamise klassis:

„Selle lehele peale kirjutati kõigest neli rida: ühed ja nullid on mu mõistuse segi ajanud.“

Raheteistkümneme aastajelt — ise enesele:

„Mitte unustada joonistuse tarwis gummi ostmist, et gummipüksi teha ja tarwis on raha koguda oda ja haavlite ostmisest.“

Wiiteistkümneme aastajelt — naisgümnaasistile Nadjale:

„Nadjafene, lubage ainult minul ütsti teid gümnaasiumist koju saata. Mis realistisese, ühijõolstisese, puutub, kes teid alati gümnaasiumi juures ootab, siis täänan ma tal kaela kahetorra, kui teie talle ei üttele, et ta teie järel jooksmise järele jäta. Ja pealegi on meie worm suurjuguem kui realistide oma: realism on postiljonide jarnased.“

Raheteistkümneme aastajelt — toatüdrukule ühelsandamast numrist:

„Karijatene, ära unusta täna peale kella üheltat kõögirepi peale tulla, koguni üles pööningu juurde. Tarwis on asja pärast kõnelema.“

Rahetümne aastajelt — sõbrale:

„Kurat võtku teda! Kõle-wastikut on läinud! Kui ta sind huvitab — libitse oma terwisest ta järele. Ittlen koguni aitäh. Mul on siis põhjust standali teha ja lahti ütelda.“

Rahetümne kolme aastajelt — kaupmehe proua Dwojowale:

„Noh, mis saan kolmesaja rublaga teha, kui wäitleid wõlgaft ütsti üle poeletuhande on? Sinu ihuus pahandab mind. Üneline puudus koormab mu mõistust muredaga, ja nüüguustel tingimistel ei saa süda ainult armastuse peale mõelda. Mina aga tahan sind armastada puhtalt, rahulikult . . . Mul on veel täna wiisjada tarwis.“

Rahetümne wiie aastajelt — feltkonnas paremal järjel olewale teise mehe prouale:

„Ajutiselt rastes seisutorras olles, palun uueste teid mulle abiks olla ja mu olemasolekut enam-wähem pikemaks ajaks mõimaldada. Kui teie mu palwete wastutulelit olete, siis ei wiivita ma teile teie kirjade tagasi saatmisega, sest mina, kui aus inimene, ei taha, et nad teie uhte abitaaja kätte puutuks.“

Rahetümne kahesja aastajelt — sõbrale:

„Sõda, sõber, Alexi uul. m. N. 148. Ma olen iga õhtu seal. Eht see küll awalik mängumaja on, kuid ära standali karda — küt on ette ära nähtud. Mina pean panta kolmeskümnest protsendist. Wõid ka fina midagi teenida. Teen sulle selle ettepaneku ainult südamlisest laastundmusest sinu kadestust äratama seisukorra wastu. Ilmu Alexi uulitsasse; ja, muidugi, targu waiti selle üle, et sa poltsei walwuse all oled.“

Kolmekümne aastajelt — professorile:

„Mul on au alandlikult paluda minu pianino ja kahe orelit pillamise asja mitte eraldada, waid mind kõige eest ühestoos lorraga karistada: wõitsemiste, rööwimiste, pillamise ja wõitsemiste pärast kaardimängu juures.“

Kolmetümne kahe aastajelt — sugulastele kaugetest lohtadest:

„Kui teie selle kirja saate, siis pidage mulle hingepalwet. Selle jaadetuse kuupäew on minu elu wiimane päew.“

Wene keelest J. J.

Rahesugune walu.

„Ja (kes oma wäitjel pojat „pütkimdetu“ wõtnud): „Uhu, Raalu, see, et ma sind nuhtlema pidin, teeb mulle palju rohkem walu, kui sulle enesele!“

Raalu (nuttes): „Aga mitte sellestisamast lohast!“

-Im.

Sissekuklumine.

M a i n e : „Alfred, mis pärast ei ole sa kunagi armutade?“

M e e s : „Ma usaldan sind, mu tuwik.“

M a i n e : „Ei, sa ei armasta mind . . .“

M e e s : „Aga Grete, kuida wõid sa niiviisi mõelda! Ma armastan sind kõigest südamest ja olen walmis sinu eest oma elu ohwerdama!“

M a i n e : „Ja, sa oled walmis oma elu ohwerdama, aga ei pane tähele, et ma herra Kiwißillaga juba teist aastat lähemalt tuttaw olen.“

Tallinna juuksepatšid.

Tallinnas tehtakse halwad juuksepatšid.

Keegi proua K, kes lange wee all ujuga on, kaotas Pictal oma patši ära.

Wesi uhtus patši eemale randa, kus ta keegi ujuga kinni püüdis.

Patšileidia, tore ja aus noormees, läis siis, patš, nagu boamadu käes, randa mööda ringi ja otsis patši omanikku.

Wiimaks jõudis ta proua K. juure.

See tahtis küll oma „rändawat kehaoša“ ära salata, sest see oli juba kuulsam, kui proua K. ise, aga wäike poeg pahwas:

„See on meie patš, jah! Ega sa, mamma, nüüd enam nuta? . . .“

-ts

„Kena“ perekond. Jsa: Poiss, ma ütlen sulle, kui ma sulle midagi ära teelan, siis kuuled sa! Mina olen sinu isa!

P o i s : „Ah, seda wõib igaüks ütelda!“

L.

Raste üles arvata.

Mees (wana): „Ma usun kindlaste, et meie linnas ainult üks mees võib olla, kelle naine ka truu on.“

Naine (noor): „Kes ta on?“

Mees (õnalt): „Noh, kas sul siis tõeste raste üles arvata on?“

Naine (mõteldes): „Jah, päris tõeste. Mõtlen küll, aga ei tea otjustada, kes ta võiks olla.“

Isejagune arvamine.

„Olgu need haigused nii hirmsad, kui nad on, aga seda peab ütleva: õnnega on küll see koos, kes meie päevil suhkruhaiguse saab.“

„Ega te ometi peast põrunud pole?“

„Sugugi mitte! Sest waadake: sõõlde magusaks tegemiseks niisugusel ju suhkru waja ei ole, ja nii ei ole tal ka suhkruabas seistes tarwis oma luid-liikmeid külmetada, mille tagajärjel ta jookswa võiks saada, ja see on ometi üks hirmus haigus!“

—Im.

Sea südamega pereisa.

Naine (mehele): „Kas sul tõeste häbi ei ole tootitud musutada?“

Mees: „Aga, armas naisuke, sellele waelele olewusele peab ju wahetewahel ka wicidi rõemu tegema!“

—Im.

Küla-habemeajaja juures.

Külarätsepp (kes laupäewa õhtuti ka külarahwal habet ajab, oma pojale): „Hans, näe, wallatirjutaja tuli, sellel pead ja kohe habeme maha ajama — mul enesel on praegu wallawanem täfil!“

Hans: „Kus ma siis saan, — näed ju: ma ajan Siku-Loomal habet!“

Rätsepp: „Ah tühja kah, pista sellele korraks wahupinsel suhu — kuni ta oma suu jälle puhtaks on rõgistanud, olen ma wallawanemaga ka juba walmis!“

—Im.

Etjarwamise tõttu.

Ühes saapakaupluses passis keegi daam omale saapaid jalga.

„Teil on imeilusad jalad!“ rääkis jell. „Nad on, ma usun, puhtast suhkru walatud!“

Daam mõttes, et saapapoe jell tale meelitusi räägib, kuid teifel päewal selgus, et see effikombel jalad tõeste suhkru arwas olewat: saapa tallad ja pinsulid olid suhkru-paberist.

—ts

Koolis. **Kooliõp.**: „Cohn, kudas käib Israeli rahwa käsi pärast seda, kui ta Babeloni wangist wabaks sai?“

Wäike Cohn: „Oh ma tänan, wäga hästi!“

Uudes korteris. **Üüriline**: „Kuulge, herra peremees, minu juures on hirmus palju lutikaid —?“

Peremees: „Kas ma juba kohe teie käest ei küsinud, kas need tapetid teile ligi elawad ette ei tule?“

—L.

1917. a.

„Meie Matsi“ tähtraamat

on ilmunud. Kümnes aastakäik. Tähtraamatus on kõik tarwilikud teated, kodumaa adresfid, linnade juhid ja asunduste adresfid. Palju huwitawat lugemist ja piltidega kaunistatud nalja.

Sind 40 kop. Saada igast raamatukauplusest.

Õstmisega rutake, on wähesel arwul trükitud.

Teaduse kirjastus Tallinnas, Harju ja Nüüitli uul. nurgal 46/15. Sisefääk Nüüitli uul.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahkest tõehele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.